„Staat het zoo in de Confessie?"

(Inzake „Amerika")

We kunnen inzake die „voorwaarden" in 't verbond, waarover we overigens gauw uitgesproken zullen zijn (veel breeder heb ik al elders erover gehandeld, en we kunnen niet altijd repeteeren), nog wel even, bij wijze van aanvulling op het gezegde, iets opmerken in terugslag op wat coll. Hoeksema schrijft in het jongste hier aangekomen nummer van The Standard Bearer. Sommige opmerkingen daaruit bewaar ik voor het slot. Ditmaal slechts één enkel punt.

Coll. Hoeksema heeft gelezen, dat ik, inzake die „voorwaarden", verwees naar de inleiding op de voorrede van de Statenvertaling; daarin wordt immers met de sterkste woorden gesproken over Gods belóven, onder voorwaarde van geloof en bekeering.

Hij zegt nu: goed, het staat in die voorrede van de Statenvertaling. Maar wat bewijst dat? Het is wel meer gebeurd, dat kort ná een goede en krachtige synode er afval kwam. Kan dat ook niet gelden van die Statenvertaling? Kom me niet aan boord met die Statenvertaling, al is die bezorgd door dezelfde synode die de Remonstranten uitwierp. Maar kom liever aan boord met de confessie zelf. Staat het in de Belijdenis? Laat die maar spreken, áls er van voorwaarden in het verbond sprake is; anders aanvaard ik het woord niet.

Nu geloof ik niet, dat, hetzij coll. Hoeksema, hetzij dr J. Ridderbos, zich achteraf van die Statenvertaling mogen afmaken met een schouderophaling. Het waren geen kinderen, en ook geen verre nazaten van de Dordtsche synode, die ervoor gezorgd hebben; en heel de Statenvertaling draagt het kenmerk, ook in de Kantteekeningen, van het bewuste, vrome, noodzakelijke verzet tegen alle remonstrantisme. Ik hoop nog altijd, dat één van onze studenten eens zal willen promoveeren op „de dogmatische beteekenis van de Kantteekeningen"; daar zit prachtig materiaal in. En ik zet dat nu al rustig in de krant, op gevaar af, dat anderen het onderwerp ons, d.w.z. ons vrijgemaakten, afsnoepen. Want áls een synodalist, propagandist voor de domheden van 1944, soms een dissertatie gaat schrijven, waaruit met kunst-en-vliegwerk „synodale" honing te puren zou vallen, gehaald uit de bijenkorf van de Kantteekeningen, dan — dat durf ik bij voorbaat verklaren — dan zal die Kamper dissertatie, Broederweg 15, met de stukken kúnnen bewijzen, dat het een tendenz-geschriftje is geweest. Onder ons gezegd: ik heb met geen één candidaat nog over dit onderwerp een woord gesproken, bij mijn weten. Toch vermoed ik, dat de man, dien ik op het oog heb voor dit onderwerp, om het hem te adviseeren, als hij dit leest, zal denken: dat is op mij gemunt. Ik hoop het, amice. We spreken, als God wil, elkaar wel nader over de zaak; wat mij betreft: ik heb mijn man allang „ontdekt", als hij maar wil.

Maar dit blijve rusten.

Hoofdzaak is ditmaal de vraag: mág men dezen eisch stellen, als het erom gaat, bepaalde menschen, b.v. emigranten uit Nederland, te ontvangen in eigen kerkgemeenschap? Moet men tot die menschen zeggen: uw eigen opinie MOET met zoo veel woorden STAAN in de confessie, expressis verbis, en anders moogt ge bij ons niet binnenkomen?

Ik geloof er geen steek van.

Want God is geen verzamelaar van dogmatisch-symbolisch, confessionologisch uitgebalanceerde menschen. Maar Hij is een God der levenden, niet der dooden.

Als ze mij, ondergeteekende, K. S., in de gereformeerde kerk van Kampen, pas zouden hebben willen accepteeren als belijdend lid, wanneer ik uitgebalanceerd was in boven-omschreven zin, dan was ik nooit geaccepteerd. Ik geloof, dat ik pas een beetje wijs geworden ben in symboliek, en confessie-kúnde (kúnde!), nadat ik in Kampen een leeropdracht ontvangen had, en daarmee den tijd gekregen had om te studeeren.

Ik geloof echter ook, dat de kerkeraad van Kampen mij terecht heeft toegelaten, niet op grond van mijn confessionologische bekwaamheid, die destijds geene was, maar op grond van het feit, dat ik van harte begeerde, te leven naar de confessie, en op grond van mijn bereidverklaring, mij te onderwerpen aan het kerkelijk vermaan, bijaldien het zou mogen blijken, dat mijn inzichten niet strookten met de door de kerk eerlijk uitgelegde en geïnterpreteerde confessie. Die belófte heb ik geméénd, en ik heb meer ook aan gehouden, wát ook door confessieverknoeiers, als den synodocratischen zeloot dr A. de Bondt op dit punt worde gesmaald.

Zoo zou ik ook onze emigranten willen zien. Collega Hoeksema heeft van God de groote genade, èn de enorme roeping ontvangen, in dat wijde Amerika een zoutend zout en een lichtend licht te wezen. Een reuzentaak. Ik heb door dat wijde Amerika mogen reizen, en daar heele lánden gezien, waar geen spoor van een gereformeerde kerk te vinden was. Ik heb toen vaak gedacht: wát een taak, om hiér de kerk van Christus te vertegenwoordigen. Ik zie in de kerk heel wat mannen en vrouwen, die geen haar wijzer zijn dan ik, toen ik belijdenis deed. Ik zie het als een voorrecht, hen te mógen vergaderen, en hen te bezwéren: om Gods wil, maak het aantal kerkjes niet grooter dan het is. En als ik hen dan zie komen, den één gejaagd door socialistenwind, den ander door communistenvrees, den derde door den honger in zijn gezin, en ze zouden mij vragen: mág ik in Uw kerk, die ik erken, den Heere loven, dan zou ik niet vragen: onderwerp je aan een examen, waaruit blijken kan, dat al wat je aan theologische termen gebruikt, in de confessie óók al zóó in terminologisch geijkte formule is uitgedrukt, m.a.w., dat je goed nápraten kunt, en een lesje van buiten hebt geleerd. Ik zou óók niet zeggen: kom maar binnen, goeie man, en laat de confessie maar waaien.

Ik zou hun vragen: wat jij daar leert, strijdt dat ook met de confessie?

In dát geval, en alleen in dat geval, moeten we eens praten, want de confessie is geen stukje doctrine-in-extract, doch een uitdrukking van wat een christen noodig is te gelooven.

En als collega Hoeksema het daarmee eens is, en ik geloof dat eigenlijk wel van hem, want ook hij is door smartelijke wegen heen geleid, dan zou ik me strikt beperken tot déze vraag: strijdt jouw gevoelen tégen de confessie? Zoo ja, dan moet ik, als dat strijden bewezen is, met herleiding van de grondvragen tot de confessioneele inhouden, met jou eens ernstig práten: we zijn geen open veld, maar kerk van Christus.

Maar ik zou hem niet vragen: staat jouw gevoelen al met zooveel l-e-t-t-e-r-s in de confessie? Want ik zou probeeren te bedenken, dat de confessie ouder is dan mijn tijdgenooten. En dat zij alleen maar noteert, wat als formulier van eenigheid wil gelden.

Welnu, als nu collega Hoeksema wil vragen: die voorwaardenleer, strijdt die met de confessie?, dan komen we verder. Dán wil ik hem zeggen:

ik neem aan te bewijzen, dat de éene voorwaardeleer met de confessie strijdt. En dat de andere er volmaakt mee strookt.

Maar daarover dan de volgende maal. K. S.

Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus (V)

III. MARIA EN ELIZABETH.

„Bij het ontvangen en het ter wereld brengen, bij het opvoeden en zelfs bij het wegschenken en het overleveren van den Zoon Gods schijnt de Heilige Drievuldigheid niets buiten de Heilige maagd tot stand te willen brengen. Alles wijst er op, dat de drie goddelijke Personen hebben besloten in deze nieuwe orde niets zonder Maria te doen [1]). Op deze wijze wordt in de Roomsche theologie al meer en meer over Maria gesproken. We komen wel in een gansch ander klimaat, wanneer we nuchter lezen, wat in Gods Woord van Maria staat opgeteekend. De Schrift teekent ons Maria als een zeer geloovige vrouw, maar die in haar geloofsleven ten zeerste de hulp en bijstand des Heeren van noode heeft. De Schrift teekent ons niet de Drieëenheid als afhankelijk van Maria, maar Maria in haar afhankelijkheid van den Heere. Daarom heeft de Engel ook gewezen op haar verwante Elisabeth. Maria is nà de boodschap van den Engel Gabriël onverwijld gegaan naar de woonplaats van Zacharias en Elisabeth, een niet met name genoemde stad in Judea. De boodschap, die zij ontvangen had, was zóó wonderlijk, dat zij er met niemand over spreken kon, zelfs niet met Jozef. „In hare omgeving kon zij uitteraard moeilijk met iemand over het haar te beurt gevallene spreken. Wie zou haar gelooven? God zelf moest haar weg banen. Doch eene ook zelve wonderbaar gezegende zou haar kunnen gelooven en verstaan. En zelfs bij deze werkte God voor haar en ruimde Hij alle moeilijkheden uit den weg" [2]). Zoodra Maria bij Elisabeth is aangekomen en haar heeft gegroet, vindt er iets wonderlijks plaats. Het k'nd in Elisabeths schoot springt op. En onmiddellijk wordt Elisabeth vervuld met den Heiligen Geest en roept ze met een groote stem: Gezegend zijt gij onder de vrouwen en gezegend is de vrucht uws schoots.

Elisabeth blijkt onmiddellijk te hebben doorzien, wat de beteekenis is van de komst van Maria. Ongetwijfeld zal Zacharias haar hebben meegedeeld, dat de komst van den Messias aanstaande was, dat haar zoon de komst van den Messias zou aankondigen. Maar hoe de Messias zou komen, dat wisten Zacharias en Elisabeth niet.

En nu werd haar bij de komst van Maria duidelijk, dat Maria den Heiland onder 't harte droeg. De innerlijke beweging van Elisabeth was een gevolg van het opspringen van het kind in haar schóót. De Heil'ge

(Zie vervolg pag. 132).

[1]) R. Bernard O.P., Met Maria Mysterie, p. 25.
[2]) Greijdanus, a.w. I, p. 56.

Hoe men de Friezen voorlicht

In 1945 heeft de generale synode der gebonden en der bindende kerken den tèrm: schijndoop, tevoren ook door propagandisten van de synodale doopleer vrijmoedig gebruikt, afgewezen en uitgesproken „met de haar verleende profetische autoriteit" dat „naar het oordeel der synode de doop, die bediend is aan hen, die later in ongeloof het sacrament verwerpen, nimmer als schijndoop mag worden aangemerkt, omdat de doop, op Gods souverein bevel in Christus' kerk bediend, nimmer ledig en ijdel kan zijn".

Dat lijkt krachtige taal.

Maar de vragen, die ze oproept, zijn vele.

Zoo is het „naar het oordeel der synode".

Is dat een bindend oordeel? Is dat ook het oordeel der belijdenis? Bedoeld als een naspreken van het oordeel der Schrift? Werd hier met den tèrm „schijndoop" ook de leer van tweeërlei doop, een doop voor de uitverkorenen en een anderen doop voor de niet uitverkorenen; van een vollen en van een niet-vollen doop afgewezen en het praeadvies op dit punt verloochend?

De synode laat leder hier „profetisch" in den mist.

Ze zegt: de doop, bediend aan hen, die later het sacrament in ongeloof verwerpen, kan nimmer ledig en ijdel zijn.

Die laatste woorden staan in Art. 33 N.G.B.: „Zoo zijn dan de teekenen niet ledig en ijdel om ons te bedriegen". Waarom heeft de synode niet eenvoudig naar dit artikel verwezen? Omdat in art. 33 op deze woorden volgt: „Want Jezus Christus is hun waarheid, zonder wien ze niet met al zijn zouden". Maar dat Jezus Christus de waarheid van den doop is, ook als hij bediend is aan hen, die later het sacrament in ongeloof verwerpen, dàt heeft de synode niet geleerd. En daarmee onder afwijzing van den tèrm „schijndoop" de leer van tweeërlei doop ten volle gehandhaafd.

(Ds) C. v. d. W(oude) van Leeuwarden komt het in het Friesch Kerkblad bewijzen. Hij is zeer boos op vrijgemaakten, die nog steeds van „schijndoop" als de leer zijner kerken spreken. En op synodale menschen, die aan zulk spreken geloof hechten: „De gedachte, alsof de Gereformeerde Kerken een schijndoop zouden leeren, komt òf uit grove onkunde òf uit kwaadwilligheid voort."

Onkunde.

Grove onkunde nog wel.

Of kwaadwilligheid.

Daar kunnen de vrijgemaakten het mee doen.

Edoch, met een variant op een bekend spreekwoord zou men kunnen zeggen: „fortiter in verbis, suaviter in re", als de menschen groote woorden gebruiken staat er het met hun zaak maar slapjes voor.

Hetgeen (Ds) C. v. d. W(oude) terstond bewijzen komt.

Want om te wederleggen, dat zijn kerken een schijndoop zouden leeren, zegt hij: „kinderen des verbonds hebben, krachtens de belofte, die God aan de gelovigen en hun zaad gegeven heeft, recht op de doop en zo'n doop, die op Gods bevel wordt bediend, mag nimmer als een „morsen met water" worden gedevalueerd. Al zou zo'n dopeling zich later in ongeloof van de Here afkeren, dan heeft zijn doop nog betekenis".

We zijn het er van harte mee eens, dat óók in zoo'n geval de doop beteekenis heeft.

Welke?

(Ds) C. v. d. W(oude) schrijft: „Wel niet de betekenis, dat die hem van de vergeving van zijn zonden verzekerde, maar wel, dat die hem opriep tot bekering en vermaande om alsnog in berouw en verootmoediging de God des verbonds te zoeken".

Wel verstaan werden die doopelingen dus wèl door den doop „vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid", maar nóch de Vader, nóch de Zoon, nóch de Heilige Geest heeft aan die doopelingen beloofd wat het Doopsformulier opsomt.

Een doop zonder beloften.

Een doop met ál de eischen.

Een doop van een bedriegelijk God.

Want deze God roept tot berouw en verootmoediging zonder voorafgaande beloften van genade.

Een halve doop.

Dat is géén doop.

Maar er is gedoopt.

Dus een schijndoop.

Zoo schrijft (Ds) C. v. d. W(oude).

Kwaadwilligheid tegen zijn kerken mag ik bij hem net zoo min veronderstellen als hij bij mij.

Onkunde constateer ik.

Grove onkunde.

Op gevaar af, dat hij dat grof van mij vindt.

*

Is Friesland zóó ingeslapen, dat het zich zóó laat „leiden"?

Waaraan is Friesland nog trouw?

Slechts aan de mythe van de „Friesche trouw", vrees ik. D. E. C.